

Λυσία « Ὑπέρ Ἀδυνάτου» λόγος δικανικός

Τοῦ Γιώργου Σκιαδᾶ
Φιλολόγου

Ἐλεύθερη ἀπόδοση

1. Σχεδόν εὐγνωμονῶ τόν κατηγορό μου πού μ' ἔφερε στό δικαστήριο, γιατί θά μοῦ δοθεῖ ἡ εὐκαιρία, κύριοι δικαστές, νά λογοδοτήσω κι ἐγώ γιά τή ζωή μου μιά φορά, σάν τούς μεγάλους.

Ταυτόχρονα μέ τήν ἀπολογία μου θά μπορέσω ν' ἀποδείξω ὅτι εἶμαι ἀξιέπαινος ἄνθρωπος καί αὐτός ψεύτης καί φθονερός. 2 - 3 Γιατί ἕνας ἄνθρωπος πού κατηγορεῖ ἕναν ἄγνωστό του, μέ τόν ὁποῖο ποτέ δέν ἦλθε σέ οἰκονομική ἢ ἄλλη σχέση, τί ἄλλο ἀπό φθονερός μπορεῖ νά εἶναι; Καί μέ φθονεῖ γιατί εἶμαι πολίτης καλύτερος ἀπ' αὐτόν. Τό μόνο καλύτερο πού ἔχει εἶναι ἡ ἀρτιμέλεια, ἐνῶ ἐγώ θάμωνα κατώτερός του, ἄν δέ νοιαζόμωνα νά καλλιεργήσω σάν ἀντίβαρο στή σωματική μου ἀναπηρία τό πνεῦμα μου καί τόν ψυχικό μου κόσμο.

4-5. Δέ χρειάζονται, νομίζω, περισσότερα γιά τήν αἰτία πού ὤθησε αὐτόν τόν κύριο νά μέ εἰσαγάγει σέ δίκη.

Γιά τήν ἀνασκευή τῆς κατηγορίας ἐναντίον μου ὅμως, θά διαθέσω ὅσο μπορῶ πιό λίγο χρόνο:

Λέει λοιπόν αὐτός ὅτι δέν δικαιούμαι νά παίρνω τό ἐπίδομα πού μοῦ δίνει ἡ πολιτεία, γιατί εἶμαι ὑγιής — μιά καί ἀνεβαίνω στ' ἄλογα — καί γιατί ἔχοντας προσοδοφόρο ἐπάγγελμα εἶμαι εὐπορος, μιά καί μπορῶ καί κάνω παρέα μέ πλούσιους.

6. Καίτοι νομίζω πώς ξέρετε τήν «περιλάλητη» ἐπαγγελματική μου εὐπορία καί τό ὄλο μου βίος, μέ λίγα λόγια θά σᾶς τά θυμίσω: Ἀπό πατέρα δέν ἔχω τίποτε, κι ἡ μητέρα μου ὄχι μόνο δέν μοῦ πρόσφερε τίποτε ἀλλά μέχρι μόλις πρὶν ἀπό τρία χρόνια ξοδευόμουν γι' αὐτήν (τί νά τήν ἔκανα; μάνα μου ἦταν, νά τήν πετοῦσα στούς δρόμους;). Παιδιά πού θά μποροῦσαν νά μέ γηροκομήσουν, ὅπως γηροκόμησα ἐγώ τή μητέρα μου, δέν ἀπόχτησα ἀκόμη. (Ἴσως στό μέλλον...).

7-8. Ὅσο γιά τά κέρδη ἀπό τό ἐπάγγελμά μου «τί εἶναι ὁ κάβουρας, τί εἶν' τό ζουμί του». Καί στήν ἡλικία πού βρίσκομαι, μόνος μου δύσκολα τά καταφέρνω. Τό μαγαζί θέλει ἕνα «παιδί», ἀλλά ποῦ νά τό βρῶ, πού εἶναι καί πανάκριβο; Νά εἶχα κανένα ἔσοδο ἀπό πουθενά ἄλλοῦ, πάλι καλά. Ἀλλά ποῦ τέτοια τύχη; Κρέμομαι ἀπ' αὐτό τό ἐπιδοματάκι, πού ἄν μοῦ τό κόψετε, καλύτερα νά μή πῶ τί μέ περιμένει... Μή λοιπόν, ἀφοῦ μπορεῖτε ἐφαρμόζοντας τό νόμο καί τό δίκιο νά μέ σώσετε, μέ καταστρέψετε, καλοί μου ἄνθρωποι, μέ τό νά μοῦ στερήσετε τώρα πού γερνάω κεῖνο πού μοῦ δίνατε, ὅταν ἦμουν νεότερος. Ἐσεῖς ἔχετε φανεῖ πολύ εὐσπλαχνικοί καί σέ ἀνθρώπους πού δέν εἶχαν κανένα ἐλάττωμα καί, ἐπειδή βρέθηκε ἕνας κακόβουλος, θά δείξετε ἀπονία σέ μένα πού εἶμαι ἀξιολύπητος καί στούς ἐχθρούς ἀκόμη; Ἄλλωστε, ἄν κάνετε τό τόλμημα νά ἀδικήσετε ἐμένα, θά κάνετε ν' ἀπογοητευθοῦν καί νά χάσουν τήν ἐμπιστοσύνη πρὸς τήν πολιτεία ὄλο-

κληρη στρατιά από όμοιοπαθείς μου. Τό πρόβλημα είναι περισσότερο απ' ό,τι φαίνεται σοβαρό και κοινωνικό.

9. Κι ύστερα ποιά λογική και ποιά ανθρωπιά λέει ν' αξίζεις νά παίρνεις ένα επίδομα όταν είσαι μόνο σακάτης (άλλά νέος και ύγιής) και νά τό στερεΐσαι όταν επί πλέον αὐτοῦ ἔχεις και γηρατειά και ἀρρώστιες και ὅλα τά φυσικά ἐπακόλουθα τοῦ γήρατος; «Οὐ γάρ ἔρχεται μόνον...». Τό πόσο δέ πολύ φτωχός εἶμαι, εἶναι σέ θέση νά τό ἀποδείξει μόνο ὁ κατήγορός μου — ναι ὁ κατήγορός μου! (ὁπότε τί χρειάζονται οἱ ἄλλοι μάρτυρες;) μέ τήν παρακάτω ἐνέργειά του.

Ἄν γινόταν νά γίνω χορηγός τραγωδίας και τόν προκαλοῦσα σέ ἀνταλλαγή περιουσίας, ἑκατό τοῖς ἑκατό θά προτιμοῦσε νά ἀναλάβει τά τεράστια ἔξοδα ὄχι μιᾶς ἀλλά δέκα χορηγιῶν παρά νά πάρει μιᾶ φορά τήν περιουσία μου. Ποιά περιουσία μου; Τήν ἀνύπαρκτη; Κορόϊδο εἶναι; Ἐ, λοιπόν, δέν εἶναι τρομερά παράλογο ἀπό τή μιᾶ μεριά νά μέ κατηγορεῖ ὅτι χάρη στά ἀμύθητα πλούτη μου κάνω παρέα μέ βαθύπλουτους (ἄρα εἶμαι κι ἐγώ Κροῖσος, μιᾶ και «ὅμοιος ὁμοίῳ ἀεὶ πελάζει») κι ἀπό τήν ἄλλη, ἂν ἀρνεῖται τήν ἀνταλλαγή τῆς περιουσίας του μέ τήν ἀνύπαρκτη τή δική μου, νά παραδέχεται ὅτι δέν «ἔχω ποῦ τήν κεφαλὴν κλίνω»; Τί τέλος πάντων εἶμαι, πλουσιότατος ἢ πάμπτωχος; Γιατί τά λόγια του (οἱ κατηγορίες του) μέ λέν εὐπορότατο και οἱ πράξεις του ἀθλιότατο. Καί τίς δύο ιδιότητες ἀποκλείεται ἀπό τή λογική νά τίς ἔχω. Κι ὅμως ἡ συμπεριφορά τοῦ κατηγόρου μου δείχνει ὅτι ἔχω και τίς δύο. Εἶναι δυνατόν; Τό πιό πιθανό εἶναι νά εἶμαι πτωχότατος, ἀφοῦ εἶναι παραπάνω ἀπό σίγουρο πῶς ὁ κατήγορος ἀρνεῖται ἀνταλλαγή περιουσιῶν διαφορετικά αὐτός ὁ κύριος ἐκτός ἀπό φθονερός ἀποδεικνύεται ἀντιφατικός και παράλογος! Σ' ἕναν τέτοιο θά δώσετε βάση;

10. Ὅσο για τήν περίφημη ἱππευτική ἱκανότητα ἑνός ἐκ φύσεως «σακατράβαλου» σάν κι ἐμένα για τήν ὁποία εἶχε τό θράσος νά μιλήσει σέ σᾶς μή φοβηθεῖς οὔτε ἀνθρώπους ἀλλ' οὔτε και θεούς (ἀγνοεῖ πῶς σφαῖρα εἶναι και γυρίζει, σήμερα ἐγώ κι αὐριο ἐσύ, τά πάντα ρεῖ...) και χωρίς νά σεβασθεῖ καθόλου τούς λειτουργούς τῆς Θέμιδος (ἂν τούς σεβόταν δέ θά τολμοῦσε νά φτάσει ὡς ἐδῶ, σ' αὐτό τόν ἱερό χῶρο), για τό σαλταδόρικο λοιπόν ἀνέβασμά μου στ' ἄλογα τί νά σᾶς πῶ; Τό μόνο πού θᾶθελα νά τονίσω εἶναι ὅτι δέν ὑπάρχει τίποτε πιό φυσικό ἀπό τό νά κοιτάζει κάθε ἀνάπηρος, ἔστω και μέ στέρρηση ἀπό τό φαγητό του, νά βρεῖ ἕναν τρόπο νά ὑποφέρει τή μοίρα του ὅσο γίνεται πιό ἀνώδυνα. Αὐτό ἔκανα λοιπόν κι ἐγώ, μιᾶ και σὺν τοῖς ἄλλοις ἡ δουλειά μου μέ ἀναγκάζει νά πηγαίνω μερικές φορές σέ μακρινές ἀποστάσεις.

11-12. Ὅτι γι' αὐτούς τούς λόγους κάνω χρήση τῶν ἀλόγων εἶναι εὐκολο νά τό μάθετε. Ἐνας ἀνάπηρος, εἶναι ἀλήθεια, βολεύεται καλύτερα σ' ἕνα καλοσαμαρωμένο μουλάρι (κι ὄχι ἀσαμάρωτο ἄλογο) για νά κάθεται και νά στέκεται καλά χωρίς κίνδυνο νά πέσει. Αὐτό ὅμως εἶναι δύσκτητο, γιατί εἶναι ἀκριβό λόγῳ τοῦ ὅτι σπανίζει, καθώς ξέρετε. Ἄς εἶχα χρήματα και θᾶβλεπες. Ἄφοῦ ὅμως δέν ἔχω, ἀπό ἀνάγκη ἀνεβαίνω, μέ κίνδυνο νά

πέσω, στά. ἄλογα πού μου δανείζουν οἱ καλοί φίλοι. Ἄς εἶναι καλά. Τό ὠραῖο (δηλ. τό περίεργο) εἶναι ὅτι γι' αὐτόν τόν τελευταῖο λόγο μέ κατηγορεῖ γιά ὑγίη καί πλούσιο, ἐνῶ ἄν μ' ἔβλεπε καβάλα σέ σαμαρωμένο μουλάρι, θά τό ἔκλεινε τό στόμα του (αὐτό δά ἔλειπε, νά βρῖσκει φυσικό νά καβαλάει ἕνας ἀνάπηρος ἕνα καλάμι, πού — πολύ φοβᾶμαι — τῶχει αὐτός καβαλήσει καί μονοπωλεῖ ἢ μάλλον συζεῖ μόνιμα μέ τήν ἀντιφατικότητα καί τό παράλογο). Σιγά σιγά θά μᾶς πεῖ, ὅπως πάει, πῶς ἡ χρήση δύο βακτηριῶν εἶναι σημάδι δυνάμεως, σωματικῆς καί οἰκονομικῆς! Γιατί ὅσο πῖο πολλά ἔχει κανεῖς, μέ τή δική του λογική (τραύματα, συμφορές, ἄλογα, βακτηρίες — πόδια ἔστω καί ξένα) τόσο πῖο πλούσιος εἶναι! Ἡ φαντασία του καλπάζει, οἱ εἰκοτολογίες του εἶναι χωρίς ὄρια καί ἡ λογική του δυσκολοπαρακολούθητη. Γιά ὄνομα τοῦ Θεοῦ! Κύριοι δικαστές, τό πράγμα εἶναι ἀπλό καί δέν χρειάζεται κανεῖς παρά κοινό νοῦ, πού στερεῖται αὐτός λόγῳ κακότητος, γιά νά καταλάβει: Ἄλογα καί βακτηρίες ἐγώ χρησιμοποιοῦ γιά τόν ἴδιο λόγο: ἀπό φτώχεια καί ἀναπηρία.

13. Καί νάταν μόνο ὁ φθόνος καί τό παράλογο πού τόν χαρακτηρίζουν! Αὐτός εἶναι ὁ πῖο ἀδιάντροπος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου. Ἐνας αὐτός, λές κι εἶναι κανένας Σωκράτης, σώνει καί καλά ἔχει τήν ἀπαίτηση νά πείσει πολλούς καί μάλιστα δικαστές μέ πείρα, μόρφωση καί κρίση σ' ὅ,τι ἡ φουρτουνιασμένη ἀπ' τό πάθος ψυχῆ του τόν ὀδηγεῖ. Τό πολύ πολύ, ἄν γίνει τό δικό του, θά ἐκλεγῶ ἕνας ἀπό τούς ἐννεά ἄρχοντες, ἀφοῦ θά μέ κρίνετε ὑγίη. Καί μή μου πεῖτε ὅτι, ὅταν ἐσεῖς μ' ἔχετε κρίνει ὑγίη, οἱ θεσμοθέτες θά μ' ἐμποδίσουν νά γίνω ἄρχοντας βλέποντάς με ἀνάπηρο. Ἡ εἶμαι ἢ δέν εἶμαι ἀνάπηρος. Δέν μπορεῖ γιά ἄλλους νάμαι καί γι' ἄλλους ὄχι.

14. Ἀλλά γιατί συζητᾶμε γιά πράγματα πού δέν πρόκειται νά γίνουν; Γιατί οὔτε ἐσεῖς ἔχετε τήν ἴδια μ' αὐτόν γνώμη γιά μένα, μιά καί σάν σῶφρονες βασιζέστε στά μάτια σας πού βλέπουν σέ τί κατάσταση σωματική βρῖσκομαι, ἀλλ' οὔτε κι αὐτός συμφωνεῖ μέ σᾶς. Δικαίωμά του, ἀφοῦ τή συμφορά μου τήν ἔχει βάλει στό μάτι, λές κι εἶναι καμιά βαθύπλουτη μοναχοκληρονόμισσα.

15-16. Καί νάταν μόνο οἱ παραπάνω κατηγορίες; Τό θράσος του δέν ἔχει ὄρια. Μέ κατηγορεῖ ἀκόμη σάν ἀλαζόνα, βίαιο καί πολύ ἀκράτητο στίς διαθέσεις καί ἐπιθυμίες μου. Βαρύτερες κατηγορίες δέν ὑπάρχουν. Τοῦ πέρασε ἀπ' τό μυαλό πῶς, ὅσο βαρειές κατηγορίες ἐκστομίζει ἐναντίον μου, τόσο περισσότερο πειστικός θά γίνει. Τό ποιός εἶναι «αὐτά» πού μέ κατηγορεῖ καί ποιός ὄχι, νομίζω ὅτι ξέρετε καλά ἐσεῖς νά βρῖσκετε. Δέν πάει ἀσφαλῶς νά εἶναι ὑβριστές κ.λ.π. οἱ φτωχοί καί πάμφτωχοι, οὔτε οἱ ἀνάπηροι, οὔτε αὐτοί πού εἶναι ἀπό μιά κάποια ἡλικία καί πάνω, ἀλλά οἱ ἀντίθετοι τούτων, δηλ. οἱ πλούσιοι, οἱ ἀρτιμελέστατοι σωματικά καί οἱ νέοι ἢ αὐτοί πού κάνουν χρήση νεανικῶν μυαλῶν.

17-18. Γιατί ἀπλούστατα οἱ πλούσιοι εἶναι σέ θέση μέ τά χρήματα νά δωροδοκήσουν καί νά ἐξαγοράσουν τίς δίκες κατ' ἀντίθεση μέ τούς φτωχοῦς πού, φτωχότεροι ἀπ' τή φτώχεια τους, κάθονται ἀπό ἀνάγκη στ' αὐγά

τους. Ἐξ ἄλλου οἱ νέοι γιατί νά μήν εἶναι ἀλαζόνες, βίαιοι καί πρό παντός ἀκράτητοι στά πάθη τους ὅταν ξέρουν πώς, ὅ,τι καί νά κάνουν, θά τοὺς δοθεῖ συγχώρεση ἀπό τοὺς μεγάλους, κάνοντας ἔτσι κατάχρηση αὐτῆς τῆς ἀνοχῆς καί ἐπιείκειας; Ποῦ νά τολμήσουν τό παραμικρό οἱ ἠλικιωμένοι, ἀφοῦ ξέρουν ὅτι παραδοκοῦν νέοι καί γέροι νά τοὺς κατεξευτελίσουν λέγοντάς τους πώς ξεμωράθηκαν τώρα στά γεράματα καί πώς γέρασαν καί μυαλό δέν ἔβαλαν; Στίς ὑποχρεώσεις θέλουμε τοὺς ἠλικιωμένους πρώτους καί καλύτερους, ἐνῶ οἱ νέοι ἐν ὀνόματι τῆς νεότητος ξέρουν μόνο νά παίρνουν καί ποτέ σχεδόν νά μή δίνουν.

Ὅσο γιά τοὺς ἰσχυροὺς σωματικά, εἴτε ἀδικοῦν, πράγμα πού τοὺς εἶναι πῶς εὐκολο, εἴτε ἀδικοῦνται, βγαίνουν στό τέλος νικητές λόγω ἀκριβῶς τῆς χρήσεως τῆς δυνάμεώς τους καί τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου τοῦ ἰσχυροτέρου. «Τό μεγάλο ψάρι τρώει τό μικρό».

Κατά ποίαν λογικήν, κύριοι δικαστές, ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἀδικημένοι, φτωχοί, ἀνάπηροι καί ἠλικιωμένοι θ' ἀδικήσουν; Ἀπό ποῦ ν' ἀντλήσουν τή δύναμη γιά νά φερθοῦν ἀλαζονικά, βίαια καί ἀκράτητα; Μέ τά σπασμένα τους φτερά, μέ τήν ἀπό τή φύση τῶν πραγμάτων καταπίεσή τους ἀπό φτώχεια, ἀπό τοὺς δυνατούς καί τά νιάτα;

Ἐπομένως, κύριοι δικαστές, εἶναι ὀλοφάνερο ὅτι ὁ κατηγορούμενός μου μίλησε γιά τόν κακό μου χαρακτήρα ὄχι σοβαρολογώντας ἀλλά ἀστειευόμενος, οὔτε ὁ σκοπός του ἦταν νά σᾶς πείσει ὅτι εἶμαι παλιάνθρωπος (ἄκου παλιάνθρωπος ἐγώ!), ἀλλά ὁ σκοπός του ἦταν ἡ διακωμώδηση ἐνός ἀξιολύπητου ἀνθρώπου σάν κι ἐμένα, λές κι ἔκανε κανένα κατόρθωμα. Μπράβο του! Τό ποιός τώρα εἶναι παλιάνθρωπος εἶναι «ἠλίου φαεινότερον»!

19-20. Ἀλλά κι ἀπό τίς παρέες μου βγάζει τό συμπέρασμα πώς εἶμαι ἄνθρωπος κακός κι ἐπομένως ἀνάξιος νά τύχω τῆς κρατικῆς στοργῆς. Καλά καί σώνει εἶμαι παλιάνθρωπος, λέει, ἐπειδή στό μαγαζί μου συχνάζουν πολλοί ἄνθρωποι ὑποπτου ἠθικοῦ ποιοῦ, δηλαδή σπάταλοι καί ὑποψήφιοι καταχραστῆς ξένων περιουσιῶν ἐντίμων καί φιλησύχων πολιτῶν. Πάντως ἂν γίνει πιστευτό αὐτό, κύριοι δικαστές, νά ξέρετε, δημιουργεῖται ἓνα τεράστιο ἠθικό πρόβλημα μέ εὐρύτερες ἐπιπτώσεις. Ὑπάρχει Ἀθηναῖος πού νά μή συχνάζει κάπου στήν ἀγορά (πεῖτε μου), καί μάλιστα στό κέντρο της πού ἔχω κι ἐγώ τό μαγαζί μου; Ποῦ θά πᾶνε νά περάσουν τήν ὥρα τους οἱ ἀργόσχολοι ἢ νά κάνουν τίς συζητήσεις τους καί νά ἐκφέρουν τίς κρίσεις τους γιά τήν πολιτική, στήν ὁποία τόσο ἀρέσκονται; Στό Μενίδι ἢ στήν Πάρνηθα; Κι ὅποιος μπαίνει κάπου, αὐτό σημαίνει ὅτι εἶναι ἀνήθικος; Ἐ τότε εἶναι ὅλοι ἀνήθικοι, κι ἐσεῖς ἀκόμη, κύριοι δικαστές! Δέν τό λέω ἐγώ, αὐτός τό λέει.

21-23. Ἀρκετά ὁμως εἶπα. Γιατί δέ βρίσκω τό λόγο, γιά τόν ὁποῖο πρέπει νά σᾶς κουράζω μέ τή λεπτομερή ἀπολογία μου στίς τόσες του

κατηγορίες. Θέλω νά πιστεύω ὅτι γιά τά σπουδαιότερα σημεῖα τῆς κατηγορίας ἐναντίον μου ἀπολογήθηκα, ὁπότε δέν ὑπάρχει καμία ἀνάγκη νά ἀσχολοῦμαι μέ ἀσήμαντα καί τιποτένια σάν αὐτόν τόν τιποτένιο. Δέν θά τόν συναγωνισθῶ στίς μικρότητες. Τό μόνο πού ἔχω νά πῶ ἀκόμη, κύριοι δικαστές, εἶναι ὅτι σᾶς παρακαλῶ ὅλους νά ἔχετε γιά μένα τήν ἴδια ἀκριβῶς γνώμη πού εἶχατε καί πέρσι καί πρόπερσι. Τή μόνη τιμή πού χάρηκα κι ἐγώ ἀπό τήν πατρίδα, μή μοῦ τή στερήσετε ἐξαιτίας αὐτοῦ ἐδῶ. Γιατί νά μοῦ ἀφαιρέσετε κάτι πού ἀπό χρόνια μέ κοινή ἀπόφαση ὄλοι μοῦ δώσατε; Ἐπειδή τό θέλει ἕνας καί μάλιστα τέτοιος ἄνθρωπος;

Ἡ πολιτεία, τό ξέρετε, μᾶς ἔδινε σέ μᾶς ὄλους τούς ὁμοιοπαθεῖς αὐτό τό ἐπίδομα, ἀκριβῶς γιατί ἔκρινε πώς κάτι ἔπρεπε νά ἔχουμε κι ἐμεῖς οἱ ἀπόκληροί τῆς τύχης, ἀντιμετωπίζουσα μέ πνεῦμα κοινωνικό καί κατανοήσεως τήν περίπτωσή μας καί γιατί ξέρει τή ρευστότητα τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων. (Κανείς δέν ξέρει τί «τέξεται ἡ ἐπιούσα». Ὁ κατήγορός μου ἀγνοεῖ, φαίνεται, — ἢ λόγῳ ἀλαζονείας καί κακότητος δέ συμμερίζεται — τήν ἀλήθεια τῶν λόγων τοῦ Ἴσοκράτη «Μηδενί συμφοράν ὄνειδίσης· κοινή γάρ ἡ τύχη καί τό μέλλον ἀόρατον»). Ὅπωςδήποτε, θά εἶμαι ὁ δυστυχέστατος ἄνθρωπος, ἂν ἐγώ, πού ἀπό τήν ἀναπηρία μου δέν μπόρεσα νά χαρῶ ἀξιώματα, τιμές, πλοῦτη, οἰκογένεια, παιδιά, ἐκδρομές κλπ. μικροχαρές τῆς ζωῆς, συναντήσω καί τή σκληρότητα τῆ δική σας πού θάναί παράταιρη μέ τήν κοινωνική μέχρι τώρα πρόνοια τῆς πολιτείας γιά τούς ἀνθρώπους τῆς κατηγορίας μου. Σᾶς θερμοπαρακαλῶ, λοιπόν, κύριοι δικαστές, ὅ,τι καί νά συμβεῖ, νά μή ρίξετε τήν ψῆφο σας στήν καταδικαστική κάλπη.

24-25. Διότι δέν ὑπάρχει λόγος νά σᾶς βρῶ δυσμενεῖς ἀπέναντί μου. Οὔτε ἐγίνα αἰτία νά χάσει κάποιος ὕστερα ἀπό δίκη τήν περιουσία του, οὔτε ἄνθρωπος πού νά «χώνομαι» παντοῦ εἶμαι, οὔτε θρασύς καί καυγατζής. Οὔτε μπορῶ νά εἶμαι ἀλαζόνας καί βίαιος. Οὔτε ἐκμεταλλεύθηκα τή ρευστή καί ὑπουλη ἐποχή τῶν τριάκοντα, ὥστε νά γίνω αἰτία νά φονευθεῖ, νά φυλακισθεῖ ἢ νά χάσει τήν περιουσία του κανένας συμπολίτης μου. Ἀπεναντίας αὐτοεξορίσθηκα μέ τούς δημοκρατικούς στή Χαλκίδα καί δέν ἔμεινα στήν Ἀθήνα νά περνᾶω ἡσυχα τή ζωούλα μου, πράγμα πού μοῦ ἦταν πολύ εὔκολο (σάν ἀνάπηρος πού εἶμαι).

26-27. Γι' αὐτό λοιπόν, κύριοι δικαστές, μιά καί δέν ἔχω κάνει καμιά ἀδικία, σᾶς παρακαλῶ, μή μέ δεῖτε σάν νά εἶχα κάνει σωρεία ἀδικημάτων· ἀρκεῖ νά θυμηθεῖτε ὅτι εἶμαι ἐδῶ γιά νά διατηρήσω ἕναν ὀβολό κι ὄχι σάν ὑπεύθυνο δημόσιο πρόσωπο πού διαχειρίσθηκα οἰκονομικά τοῦ Κράτους ἢ ὅποιαδήποτε ἄλλη θέση γιά τήν ὁποία πρέπει νά λογοδοτήσω.

Τό κέρδος ἀπό τήν ὑπόθεσή μου, ἂν λάβει τήν ἐπιθυμητή ἐκβαση, θάναί τριπλό: α) Ἐσεῖς θ' ἀποδείξετε ὅτι ἀπονέμετε δικαιοσύνη· β) ἐγώ θά σᾶς εἶμαι εὐγνώμων γι' αὐτό καί γ) σ' αὐτόν τόν κύριο θά γίνει μάθημα μετά τήν ἀπόφασή σας νά μήν κοιτᾶ νά τά βάζει μέ ἀξιολύπητους (εἶναι ἄνανδρο) ἀλλά μέ τούς ὁμοίους του τοῦλάχιστον.